

възрастното население на 65 и повече години и броя на децата на възраст 0-15 години. Колкото това отношение е по-голямо, толкова е по-остаряло населението. Другите индекси за демографско натоварване представляват отношения между броя на децата и населението в трудоспособна възраст, както и между броя на възрастните на 65 и повече години и същото население в трудоспособна възраст. Първият индекс показва колко деца се падат на едно лице в трудоспособна възраст и колкото е по-малък той, толкова е по-остаряло населението. Вторият индекс е още по-указателен, защото показва колко възрастни лица се падат на едно лице също в трудоспособна възраст. По този начин всеки по-голям индекс сочи за по-голяма остарялост и обратно. Третият измерител, който най-много се прилага на практика, е коефициентът за възрастова зависимост. При него сумата от броя на децата на възраст 0-15 години и броя на лицата на възраст 65 и повече години се отнася към броя на населението в трудоспособна възраст. Така се измерва ангажираността на трудоспособното население към младото и възрастното население, откъдето произлизат наименованията "демографско натоварване" и "демографска зависимост". Към тези коефициенти могат да се отнесат и други подобни измерители за равнището на остарялост, но всички те заедно с изходните относителни дялове за населението по възрастови групи имат основния недостатък, че са само частични, но не и цялостни измерители. Този недостатък се проявява още по-ясно и при по-подробните възрастови структури на населението, в които съседни възрасти могат да се характеризират с различни - малки и големи - относителни дялове. Един обобщаващ измерител трябва да отразява всички различия в броя и дяловете на отделните възрасти на населението. Такава обобщаваща или синтетична мярка може да бъде само някоя от статистическите средни величини. Най-простите от тях са средната аритметична, която за удобство се публикува като "средна възраст", и медианната възраст (Сугарев, 1975). Според мен средната възраст има няколко определящи предимства. Първото от тях е, че като алгебрична средна тя измерва средното, типично равнище на наблюдавания признак. Като вариационен всички негови значения (възрасти) имат точна и единствено възможна наредба, тъй като са наредени строго последователно от най-малкото до най-голямото значение. Следователно средната възраст на една възрастова структура на населението е точната нейна обобщаваща характеристика, защото зависи единствено от броя или относителните дялове на населението в отделните последователно наредени по големина възрасти (възрастови интервали), които са константни величини. В тази връзка средната възраст в години $\bar{X}$ представлява претеглена средна от средите на отделните възрасти X_i с тегла f_i - броя или относителните дялове на населението